

Сялянская ніва

Орган Беларускага Сялянскага Саюзу — палітычная, грамадская, літаратур. і гаспадарчая газэта

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, Людвісарская 1 (Wilno, Ludwisarska 1)
Рэдакцыя адчынена ад 11 да 1 гадз. дня.

ВЫХОДЗІЦЬ ДВА РАЗЫ ў МЕСЯЦ
Падпіска каштуе на год 4 зл., на паўгода —
2 зл., на 3 месяцы — 1 зл. 20 гр.

ЦАНА АБВЕСТАК:
на 1-шай старонцы
60 гр., 2 і 3—50 гр.,
на 4-ай—40 грш. —
за радок дробнага
друку ў адной
шпальце.

У справе Лідзкіх выбараў.

Сёлета за некалькі ўжо толькі дзён, 25 траўня (май) грамадзяне — выбаршчыкі Лідзкага, Шчучынскага, Валожынскага, Ашмянскага, Вялейскага і Маладэчанскага павету павінна пайсьці ў абвадовыя выбарныя камісіі і падаць галасы за кандыдацкія сьпіскі на паслоў. Дзеля таго, што гэтых сьпіскаў ёсьць некалькі, дык мы, каб дапамагчы выбаршчыкам, выбраць з усяе масы найлепшых прадстаўнікоў, даем тут маленькую характэрнытку іх.

У мэтах здабыцьця, якнайбольш галасоў, ад кожнага выстаўленага сьпіску ходзяць па вёсках агітатары і нагаварваюць галасавальцаў за той, ці іншы сьпісак, хвалячы сваіх кандыдатаў і абяцаючы залатыя горы ўжо ў недалёкай будучыне.

Асабліва энэргічную агітацыю вядзе польская партыя г. зв. „Строніцтва Хлопске“, якая выступае пад № 10.

Не гаворачы ўжо нават аб тым, што гэтая партыя чужая нам па нацыі, калі глянем на яе дзейнасьць, дык увідзім, што яна вельмі шкодная ня толькі для беларусаў, але-ж наагул для ўсяго насельніцтва тутэйшага краю.

У польскіх палітычных і грамадзкіх колах, аж да гэтага часу, яшчэ ўсё істнуе пагляд, што ў беларускім краі, які яны называюць „Крэсы“, ёсьць многа вольнае зямлі, якую можна аддаць каляністым з кароннай Польшчы. Вось чаму і мае беларускі край не пажаданае для яго, як вайсковае так і цывільнае асадніцтва і праўляецца пагроза новае асадніцкае калянізацыі. Хто-ж праводзіць гэта?

Гэта праводзяць усе польскія партыі. А найстаранней робіць гэта „Строніцтва Хлопске“. Дык, грамадзяне за яго сьпісак № 10 ня дайце ані воднага голасу. Гэта трэба моцна прыняць да сэрца і не дапусьціцца да таго, каб вы самыя, сваімі рукамі зрабілі для сябе шкоду, выбіраючы такіх паслоў, якія ня будуць бараніць вас.

Выстаўляюць так-жа іншыя польскія сьпіскі, як № 2—польскія сацыялісты—„Пэпэсы“, № 3 г. зв. „Вызваленьне“, № 25—эндэкі. Усе яны маюць адну мэту—насадзіць на Беларусі асаднікаў, а самых беларусаў апалачыць, дык і зразумела, што яны для беларускага краю непажаданыя, а дзеля гэтага і ня трэба за іх галасавальцаў.

Тут была гутарка аб тых сьпісках, якія выстаўляюць пад чыста польскімі фірмамі. Пэўна — яны праіграюцца. Аднак-жа польскія колы ня думаюць праіграцца: яны ўсімі спосабамі баламуцяць насельніцтва беларускага краю і, дзе ня возьмуць атрыта там пускаюцца на ашуканства. Вось чаму ў Лідзкім выбарным вобласце, выстаўляюць два сьпіскі, якія маюць беларускія, ды яшчэ сялянска-работніцкі вазоў. Людзі на гэтых сьпісках па нацыянальнай прыналежнасьці зьяўляюцца беларусамі, але-ж адны з іх разумеюць беларускасьць дэка, як Янка Станкевіч, які дзеля гэтага і пашоў на угоду з польскай урадавай (казённай) групай і вядзе працу пад яе кіраўніцтвам, а другія — як г. зв. „беларускі сялянска-работніцкі клуб „Змаганьне“ зусім не прызнае беларускасьці. Для людзей гэтай групы можа быць усё і польскае, абм такое, якое падпарадкоўваецца польскаму камунізацыйным дзейнікам.

Вось-жа дзеля таго, што яны ідуць рука ў руку з польскімі, варожым, для беларусаў і шкоднымі для беларускага краю, партыямі, выбаршчыкі не павінна за іх га-

ласавальцаў. Няхай ведаюць гэтыя ашуканцы, што ім ня ўдаецца іх цёмная праца, што народ беларускі ўжо сьведомы — ведае што яму трэба і ведае што трэба рабіць.

Астаецца яшчэ адзін беларускі сьпісак № 18; за яго і трэба аддаць усе галасы, бо ён зьяўляецца нацыянальным беларускім, які разглядае справы так, каб было карысна насельніцтву беларускага краю і бароніць яго ад усякіх крыўдаў і шкодаў. Запраўдасьць у Сойме выявіла пры галасаваньні, што Янка Станкевіч галасавальцаў заўсёды разам з казённай партыяй, а клуб „Змаганьне“ пераважна ўстрымаўся. Так, напрыклад, было тагды калі ўрад падаў праект адчыніць консульства ў Каіры-Афрыка. Янка Станкевіч галасавальцаў з казённай партыяй за праектам. Дык няхай скажа, якая карысьць ад гэтага беларусам?

Устрымацца ад галасаваньня гэта знача — адчыніць дзьверы праходзячаму, аблягчыўшы яму ход. У Сойме дзе ўсё вырашаецца большасьцю галасоў, іншы раз на т адзін голас мае рашаючае значэньне, вось чаму тагды, калі разглядаюцца справы шкодна для беларусаў і той хто ўстрымаецца ад галасаваньня — гэтым самым пазваляе тэй шкодзе стацца фактам. Сьледуючы сваёй тактыцы, клуб „Змаганьне“ ўстрымаўся на т і тагды калі адбывалася галасаваньне за прапазыцыю аб крэдыты на беларускае школьніцтва — ім беларускай школы ня трэба, бо ня трэба яе—іх гаспадаром.

Абодва гэтыя фактары, як Янка Станкевіч, так і клуб „Змаганьне“ не ўзялі нікага ўдзелу ў справе барацьбы з праектам новага асадніцтва: яны нідзе і ніяк не выступілі з пратэстам, а знача — асадніцтва, па іхняму, можа быць! Ці-ж ня шкодна гэта?..

І толькі паслы са сьпіску № 18 далажылі стараньняў колькі маглі, каб асадніцтва ўстрымаць і ўстрымалі!.. Ці на доўга?

— Гэта будзе залежаць ад таго, які склад будзе, трохі зьмененага частковымі перавыбарамі, Сойму. Калі пройдзе Янка Станкевіч і людзі з клубу „Змаганьне“, дык напэўна новае асадніцтва будзе, бо яны асадніцтва падтрымаюць. А дзеля гэтага не галасуйце за іх. Галасуйце за адзіны беларускі сьпісак № 18. Бо толькі з гэтага сьпіску, паслы не абяцаючы залатых гарадоў, будуць змагацца з усякімі шкодамі і крыўдамі.

Першы мая і буржуазная тактыка.

На працягу 30 гадоў першы дзень мая сьвяткуецца як сьвята працоўных людзей. У гэты дзень работнікі пакідаюць працу і выходзячы ўсёй масай паказваюць сваю згоднасьць і сілу, выстаўляючы свае дамаганьні ад гаспадароў-працадаўцаў.

На пачатку гэтае сьвята ахопвала малы лік работнікаў і пашырана было на невялікі абшар нашай плянэты. Але-ж год за годам яно шырылася, а цяпер ужо і запраўды было-б вялізарным, калі-б не здарылася нешта такое, што стала на перашкодзе. Гэтае нешта ёсьць тое, што работнікі падзяліліся на некалькі наасобных арганізацыяў і цяпер здараецца так, што замест таго, каб змагацца з працадаўцамі за палепшаньне свайго быту, змагаюцца між сабою за ідэалы прадстаўленьня кожнай групай наасобку.

Там, дзе першамайскае сьвята праходзіць спакойна, дык буржуазныя ўрады адносяцца нейка нейтральна, а там, дзе могуць

Нашыя першыя кандыдаты сьпіску нумар 18.

Більдзюкевіч Адам. Родам з Радашкавіч, Маладэчанскага пав. Скончыў гандлёвую акадэмію, быў праз доўгі час сакрэттаром беларускага Пасольскага Клубу, шмат пісаў інтэрв'юяў да польскага ўраду, баронячы нашых сялян, быў старшынёю і гадоўным закладчыкам Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры, вёў ладжаньня Інстытутам Беларускай коопэратыўна-гандлёвыя курсы, напісаў кніжку — „Асновы грамадзкай гаспадаркі“, ніколі ня здрадзіў інтарэсаў беларускага народу і паміма цяжкіх жыцьцёвых варункаў, не пайшоў да сільных гэтага сьвету, як гэта зрабіў Янка Станкевіч.

Пазьняк Янка — сялянскі сын, Лідзкага павету, Суботніцкай гміны. Шырока ведамы беларускі народны дзеяч. На ніве беларускай вытрывала працу ад 1917 г. У гэтым часе ў Вялейскім павеце ён арганізуе беларускую моладзь, закладае аматарскі беларускі тэатр, які разьяжджае па ўсім павеце і шырока нясе асьвету і беларускую народную сьведомасьць.

У тым-жа часе Янка Пазьняк быў вучцелем у Будслаўскай беларускай гімназіі. Ад 1919 ён працуе ў павеце Ашмянскім. Тут за беларускую працу польскія ўладу арыштавалі яго і пасадзілі ў вастрог, а звольніўшы, трымаў пад надзорам жандармэры 8 месяцаў.

У 1920 г. калі ў край наш былі прышоўшы бальшавікі, на зьездзе сялянскім у Ашмяне Я. Пазьняк дамагаецца выхаду бальшавікоў, каб даць магчымасьць беларусам узяць свой лёс у свае ўласныя рукі.

Ад 1925 г. пачынае беларускую народную і грамадзкую працу ў пав. Віленска-Троцкім, асабліва ў гмінным самаўрадзе, Міцкунскай гміны, Рада якой, бяручы пад увагу заслугі Я. Пазьняка для сялянства, надзьяліла яго тытулам ганаровага грамадзяніна гэтай гміны.

Ад 1928 г. Я. Пазьняк прабывае ў Вільні, дзе спаўняе неабсяпечныя абавязкі рэдактара „Беларускай Крыніцы“. За гэтую працу ўжо мае аж некулькі палітычных судовых спраў.

Як знаўца самаўрадаў, напісаў пабеларуску брашуру аб гмінных самаўрадах.

Чэрніхаў — званы ў Вільні адвакат, жнд, трэці кандыдат на сьпіску нумар 18, свайго мандату зрокся на карысьць беларусаў. Зрачэньне яго ў сваім часе было абвешчана ў газетах.

Малец Ян — чацьверты кандыдат, сялянскі сын Лідзкага пав., народны вучыцель.

паўстаць забурэньні, дык урады стараюцца наводзіць парадок.

І вась у мэтах гэтага, у леташнім годзе бадай што ў самай Францыі, а сёлета і ў іншых дзяржавах, улада яшчэ перад першым днём мая арыштоўваюць некаторых „майстроў“ ад забурэньняў і садзяць іх у вастрогі, а на другі дзень пасья сьвяткаваньня звальняюць.

Гаворачы аб першым дню сьлетняга мая, можна сказаць, што ён прайшоў зусім спакойна. Нідзе і ніякіх забурэньняў ня здарылася, а дэманстрацыі, або зусім не адбыліся, або прайшлі без нікага эфэкта: спакойна, вяла і ціха.

Усе Беларусы мужчыны і жанчыны

з паведаў: Лідзкага, Ашмянскага, Маладэчанскага, Вялейскага, Валожынскага і Шчучынскага —

галасуюць 25 траўня (мая) на свой спісак №

18

Выбарная хроніка.

Беларусы сяляне і работнікі Лідзка-Выбарнага Вокруга, 25 траўня (мая) ідзеце ўсе на выбары і галасуйце за беларускі спісак № 18 Блэку Нацыянальных Меншасцяў!

Да ведама выбаршчыкаў.

Паводле выбарнага закону, картачкі на галасаваньне павінна быць з чыстай белай паперы. Нумар 18 на картачцы можа быць надрукаваны або напісаны. Апрача цыфры 18 на картачцы ніякіх знакаў не павінна быць: адваротны бок картачкі павінна быць чысты.

Грамадзяне!

Паводле выбарнага закону ў кожным абводзе ад беларускага спіску № 18 могуць быць прысутнымі ў часе галасаваньня і падлічваньня галасоў у абвадовай камісіі даверанія людзі (maż zaufania або zastępcy). Дзеля таго каб выкарыстаць гэты, выбаршчыкі на мясцох павінна патурбавацца і выпатрэбаваць пасведчаньне ад Беларускага Выбарнага Камітэту (Wilno, ul. Ludwisarska 1—19).

Прыезд украінскага пасла.

У Вільню прыехаў украінскі пасол Ліпчынскі, які разам з беларусамі наладзіў некалькі прадвыбарных ведаў-мітынгаў. Дзеля таго, што на Валыні ў Луцкім Выбарным Вокругу таксама адбываюцца перавыбары 18 г. траўня, дык пас. Ліпчынскі прабывае тут у нас мала часу, але абяцаў што пасля 18 траўня можа прыехаць ізноў з трыма таварышамі.

Весткі аб прадвыбарнай працы.

З усіх мясцовасцяў Лідзкага Выбарнага Вокруга надходзяць весткі аб тым, што прыхільнасць у масах сярод выбаршчыкаў ёсць вялікая да беларускага спіску № 18. Спідар Янка Станкевіч не выклікае ні ў каго ніякае цікавасці. Яго праца ў кірунку куплі 600 дзсянція зямлі скампітавала яго.

Беларускі Камітэт у Ашмяне.

У Ашмяне заснаваўся Беларускі Камітэт, які складаецца з 15 сялян. Названы Камітэт выдаў ужо адозву, заклікаючы выбаршчыкаў галасаваць за № 18.

Выбары і жыды.

На спіску № 18 у Лідзім Выбарным Вокрузе на трэцім мейсцы стаіць адвакат Чэрніхаў, які кандыдат ад жыдоў. З прычыны ўнутраных узаемаадносін жыдоўскіх партыяў, адв. Чэрніхаў сваю кандыдатуру са спіска № 18 зняў і ў Сойм ня пойдзе зусім. Такім парадкам на спіску № 18 няма кандыдата жыда. Аднак-жа яны аддадуць свае галасы за восемнастку, як выраз салідарнасці з Блэкам.

Спідар і Валынец.

Як ведама, у часе выбараў у 1928 г. на спіску № 41 у Лідзім Выбарным Вокрузе разам са спідаром Якам Станкевічам прайшоў у Сойм і Фл. Валынец. Цяпер-жа Фл. Валынец сваю кандыдатуру са спідаровага спіску зняў. Спідар свой спісак № 41 таксама зняў.

Польскае Бэ-бэ і выбары.

Гэтак звае Бэ-бэ — урадовая партыя, якая ў выбарах 1928 г. выступала пад № 1, — цяпер на выбары ня пойдзе. Дзеля гэтага спісак № 1 фігураваць ня будзе.

Прамова сэнатара В. Багдановіча,

сказаная 12 сакавіка с. г. ў Сэнаце пад час, разгляду бюджэту міністэрства рэлігіяў і асьветы.

Высокі Сэнат! У мэтах абаснаваньня нашых адносін да бюджэту, якія вам ужо ведамы, я выкажуся па пытаньні Праваслаўнай Царквы ў Польшчы. Прымушаны прызнацца, што палажэньне маё даволі сумнае і напамінае „голос крычагага ў пустыні“. Кожны год прыходзіцца паўтараць адно і тое самае, бо зьмяняюцца толькі прозьвішчы міністраў і назовы забіраных і разбураных царквоў, а сутнасьць справы астаецца такая самая, якая была адпачатку: палажэньне праваслаўнай царквы ў Польшчы кананічна ня выясьняна, юрыдычна бязпраўна, а фактычна — у палажэньні нейкага ўціску і перасьледаваньня.

Пры гэтым палажэньні справы вы, пань, разумееце, што нас мала цікавяць лічбы бюджэту праваслаўнай царквы, бо дакладна кажучы, дык і бюджэту самага фактычна няма, дзеля таго што тыя лічбы, якія афіцыйна называюцца бюджэтам праваслаўнай царквы ў запраўдасці зьяўляюцца проста сколькасцю грошай, прызначанай у распарадзэньне дэпартаменту веравызнаньняў, а не царквы. Расходваньне тых грошай вядзецца, як я ўжо ня раз выясьняў з гэтай трыбуны, тым спосабам, які напамінае нагароды за асаблівныя заслугі ці падаркі з панскай ласкі.

Па сутнасьці справы, ці ў „запраўднай запраўдасці“, як выразіўся тут прадстаўнік з партыі супрацоўніцтва з урадам, — аўтакефальнай царквы ў Польшчы і зусім няма. Існуе толькі дэпартамент веравызнаньняў, якому безумоўна падпарадкавана гэтая царква, а п. міністар зьяўляецца і юрыдычным і кананічным кіраўніком гэтай царквы. Гэта ня жарт, пань, бо гэта зьяўляецца трагедыйнай царквы, дзеля таго што як увідзім далей, п. міністар ня толькі кіруе ўнутранымі справамі царквы, як напр. справай скліканьня сабору і яго праграмай, але-ж нават рызыкуе спраўляць на сваю яго кананічны асновы. Дзеля таго я і пераходжу да гэтага галоўнага, самага хваралівага пытаньня.

Сутнасьць справы зусім не ў турботах п. міністара аб кананічнай чысьціне палажэньня аб саборы і выбарных правілах, — а ў тым, што за час 8 годняго кіраваньня царквою праз дэпартамент веравызнаньняў і вызначанай ім іерархія зроблена ў адносіннах да царквы столькі неправільнасцяў і кананічных, і юрыдычных, і гаспадарчых, што ні ўлада царкоўная, ні ўлада цывільная не захочуць стаць перад Саборам, як перад судом выяўляючым пагляды праваслаўнай грамадзкасці.

Аб гэтым сьведчыць той тайны дыркуляр, выданы віцэ-міністрам унутр. спраў п. Перацкім, аб якім ўжо успомінаў у сваёй прамове мой калега п. пасол Сойма Хруцкі. Там міністэрства ўнутр. спраў больш шчыра прызнаецца, што скліканьне сабору для яго зьяўляецца непажаданым і нават дае ўладам на мясцох раду, якім спосабам перашкаджаць скліканьне сабору, а іменна так, каб з віду здавалася, што нібы гэтага сабору ня хоча і самое праваслаўнае насельніцтва. У рэзультате гэтага навучаньня на Украіне і Беларусі некаторыя украінскія і беларускія арганізацыі, якія знаходзяцца ў нейкіх патаемных зносінах з урадам ужо абвясцілі свае адозвы проці сабору, — нават у словах мало адменных ад слоў выясьненьня п. міністра веравызнаньняў і дыркуляра в. мін. п. Перацкага, выяўляючы такім парадкам і іх прыналежнасці. Вось дзе зна-

ходзіцца, запраўды, запраўднай запраўдасць.

Пытаньне аб саборы часова засланіла сабою нават гэтую балючую справу, якую зьяўляюцца масавыя працэсы аб рэвіндыкацыі праваслаўных царквоў. Па гэтым пытаньню, здавалася-б, як беспасярэдня не маючым адносін ні да ураду, ні да заканадаўчых палат, можна бы і не гаварыць. Хто і каму у законнай дзяржаве можа забараніць дашуквацца гэтай маемасці, якую ён лічыць сваю ўласнасьцю?

З гэтага пункту гледжаньня, паўтараю, я зусім не гаварыў-бы па пытаньню рэвіндыкацыі, калі-б не прачытаў сэймавай прамовы аднаго з прадстаўнікоў гэтай партыі, якая, як сама аб сабе сьведчыць, супрацоўнічае з урадам. А ў гэтай прамове сказана: „на жаль, мы бачым спробу распачаць на нова на тэрыторыі польскай рэспублікі рэлігійнай барацьбы і прыладай гэтай барацьбы хочуць зрабіць польскі суд!“

А калі так, дык у запраўдасці, праваслаўным паграджае ўжо пазбаўленьне і таго мінімума справядлівасці, на які яны маглі-б лічыць.

Тут з гэтай трыбуны у часе агульнай дэбаты над бюджэтам адзін з калегаў сэнатараў вельмі гората і красамоўна гаварыў аб неабходнасці павышэньня становішча Польшчы і паглядаў на яе за граніцай, без чаго немачыма гаспадарча-эканамічная справа дзяржавы, бо ніхто там ня верыць у правапарадак у Польшчы, у яе моц і доўгатрываласць і ня хоча зьмяшчаць тут свае капіталы. Калі ў Міністэрстве Рэлігіяў не халае пачуцьця справядлівасці і рэлігійнай толеранцыі, дык няхай-бы яго хоць з гаспадарчага пагляду глядзела-б на дадзенае пытаньне. Які пагляд заграніцай вытвараецца ў сувязі з прыведзенымі мною фактамі і агульнымі адносіннамі ураду да царквы? Гэта яшчэ не вялікі гонар для Польшчы, што ў сэнсе спосабу бязбожны савецкі урад пашоў безумоўна далей у справе рэлігійнага перасьледаваньня, тым больш, што з пункту гледжаньня лічбавасці нават і той урад ня хутка нас дагоніць. Па гэтым дадзеным з пагляду на лічбы яны ўжо зраўняліся. Але-ж тысяча адабраных і закрытых царквоў у Саветах ледзь дасягае 2 з паловай проц. на 40 тысяч існуючых тым царквоў, тады як у Польшчы лічба дасягае 40 процантаў. (Гэта знача, з кожнае 1000 царквоў у Сав. Расеі адабрана ці зачынена 25, а ў Польшчы — 400 царквоў. — Рэд.)

Але-ж справа ня ў гэтым, а ў тым, што ў Амэрыцы ўжо ладзіцца мітынгі проці перасьледаваньня праваслаўных у Польшчы, а ў Англіі падаюцца аб тым-жа пытаньні ў англійскі Сойм. Адным словам на ўсім сьвеце, што датыкае рэлігійных перасьледаваньняў, гаворыцца толькі цяпер аб Саветах і Польшчы.

Хачу дадаць некалькі слоў аб нашай народнай беларускай школе. У бюлжэце першы раз за 12 гадоў існаваньня заканадаўчых польскіх палат, нарэшце зьявіліся цыфры, сьведчачыя аб асыгнаваньні на падрыхтоўку беларускай асьветы, змушалі-б нас верыць нейкай радыкальнай зьмене ў адносіннах ураду да нашага беларускага школьніцтва. Але-ж шчыра прызнаюся: палярэдняя практыка, як напр., з языковымі уставамі навучыла нас быць асьцярожнымі. Пань ня можаце нам не прызнаць рацыі ў адносіннах да гэтай асьцярожнасці, тым больш, што раптам мін. Станкевіч падаў алразу аж чатыры заканапракты аб каліянізацыйным асадніцтве, сьведчачым, аб запраўдных адносіннах ураду да нас.

ГРАМАДЗЯНЕ!

Прысылайце падпіску на «Сялянскую Ніву»!

Вокам па сьведзе.

III.

Прычынай войнаў зьяўляецца тое, што на сьведзе ёсьць многа дзяржаў. Калі-б была адна дзяржава, дык ня было-б з кім ваяваць. Вось чаму ад самага пачатку культуртурнага жыцця народаў існуе ідэалістычная думка аб скасаваньні дзяржаўных межаў і правядзеньні ўсёй Зямлі ў вялізарную дзяржаўную адзінку. Але-ж Зямля гэтак вялікая, на ёй жыць так шмат людзей, а ў іх столькі розных інтарэсаў, што няма нікае магчымасьці аб'яднаць чалавецтва. За ўвесь час паўставаля тысячы розных праектаў, адбылося некалькі пробаў і ўсё-ж такі нічога карыснага ня выходзіць. Быў час, калі знаходзіліся ваякі і яны аружнаю сілаю зьбіралі ў адно вялікую колькасць насельніцтва і вялікія абшары Зямлі, але-ж, у канцы-канцоў, усе рушылася і знікала, як гэта здарылася з Напалеонам, які заваяваў бадай-што ўсю Эўропу і нарэшце заламаўся ў Маскве.

Паўставалі і іншыя дзейнікі, як хрысьціянства, якое часамі мела тэндэнцыю і, як здавалася, усе магчымасьці злучыць у адзіна ўсё і ўсіх. Але-ж і тут нічога ня вышла, бо пашырылася яно на адну трэцюю частку насельніцтва зямлі ды падзялілася на некалькі большых і меншых часьцін.

Зьявілася на т і міжнародная мова—эспэранто, вельмі лёгкая але-ж нічога не памагае. І, ці не нарэшце, узьняўся яшчэ адзін дзейнік—эканамічны, гаспадарчы. Справа ў тым, што ўзаемаадносіны між людзьмі гэтак склаліся, што адны без другіх, як бы і жыць ня могуць. Вядзецца гандаль—праз што адны прадаюць, другія купляюць той ці іншы прадукт, тую ці іншую рэч. Гэты гандаль стаўся такім дзейнікам, які сягае за межы, на т і найбольшых дзяржаў. І вось-жа дзеля таго, каб гандаль—абмен між насельніцтвам вытворчымі прадуктамі—адбываўся нармальна, дык, па думцы тых людзей,—якія выстаўляюць гаспадарчую супольнасьць інтарэсаў, як аб'яднаўчы дзейнік,—на перашкоду гэтаму стаяць дзяржаўныя межы. І калі адны стараюцца па прычыну гаспадарчых інтарэсаў аб'яднаць чалавецтва спосабам паразуменьня, дык другія ізноў тасуюць фізычную сілу. Напрыклад, бальшавікі імкнуцца да гэтага праз усесьветную рэвалюцыю.

Але-ж і гэты гаспадарчы дзейнік так-жа тымчасам ня дасць рэальных вынікаў і вось чаму!... Некаторыя рэчы амэрыканскага вытворчых прадуктаў тавары і у Польшчы, за польскія, тутэйшыя. У такіх праявах ніхто ня будзе плаціць даражэй за польскае, тагды калі ёсьць іншае, таньнейшае. Ад гэтага паніжаецца краёвая прадукцыя тавараў, а фабрыкі і ўсе вытворчыя вышты зьяўляюць працу. Людзі астаюцца без працы, а знача—і без сродкаў да жыцьця. У гэтых вольных выпадках за рэгуляваньне справы бярэцца урад: ён на прывозныя з-за граніцы тавары накладвае вялікую пошліну. Ад гэтага прывозныя тавары даражэюць, а праз гэта краёвыя тавары знаходзяць набыўца, вытворчасьць—патрэбу дзейнасьці, а работнікі—працу.

Можна прадставіць справу іначай. Можна сказаць, што калі-б у дадзеным выпадку ня было дзяржаўных межаў між Амэрыкай і Польшчай, дык работнікі з Польшчы паехаўбы ў Амэрыку і там знайшлі-бы працу, а прамысловасьць у Польшчы няхай-бы знікала! Толькі-ж гэта не адпавядае сапраўднасьці, бо і ў Амэрыцы ёсьць каля чатырох мільёнаў безработных. І вось-жа дзеля гэтага, на сьведзе ідзе гандлёвая канкурэнцыя. Купцы адной дзяржавы стараюцца прадаваць сваёй вытворчасьці таньней за другіх, а гэтым гаспадарча забіваць апошніх. Гэта і ўдалася-б шмат каму калі-б не абарона праз пасярэдніцтва пошліны.

Між Польшчай і Нямецкай нядаўна быў падпісаны гандлёвы дагавор. У сувязі з гэтым польскія купцы і наагул як урадавыя так і прыватныя гаспадарчыя дзейнікі думалі знайсці збыт для польскіх земляробскіх прадуктаў. Аднак-жа сталася зусім іначай, бо—немцы і цяпер бяз польскага мяса, яйкаў, шна і хлеба абходзяцца, але-ж дзеля таго, што ўсё гэта паякі магчыма змаглі-б прадаць таньней, дык было-б шкодна для нямецкага земляробства. Каб унік-

Навіны.

Звальненьне з вастрогу б. пас. Б. Тарашкевіча і С. Рак-Міхайлоўскага. Прасядзеўшы ў вастрозе па тры гады і некалькі месяцаў, нарэшце па загаду мін справядлівасьці звольнены з вастрогу б. пас. Б. Тарашкевіч і б. пас. С. Рак-Міхайлоўскі, як ведама, асуджаныя ў справе Грамады на час 6 гадоў цяжкага вастрогу.

Прычыны перадчаснага звальненьня ня ведамы: ведама толькі, што рэшта кары яшчэ не чаравана. Аднак-жа польскія газеты пішуць, што для іх прэзыдэнт выдасць спецыяльную амнэстыю.

Знаўце канфіскаты з адрўнога календара. Сёлетні адрўны календар, выдадзены грам. Войцікам быў канфіскаваны гарадзім старастаю. Гэтымі днямі справу разглядаў акружны суд, які канфіскаваў з календара зьяў. Але-ж зразумеда, што цяпер календар ужо вышаў з часу, дык знача, выдавец бязвінна ўцярапеў.

Кароткія весткі.

— У Пэрсі здарылася трасеньне зямлі ды такое страхатлівае, што 2 тысячы чалавек было забіта, а 5 тысяч паранена.

— Англійская газета „Дэйлі Тэлеграф“ змясьціла вестку аб тым, што як у Англіі, таксама і ў іншых дзяржавах, вядуцца патаемныя спробы ўваружаньня аэрапianaў цяжкімі гарматамі.

— Англійскі міністар Гэндэрсон і савецкі пасол у Лёндывне Сакольнікаў падпісалі авглійска-савецкі гандлёвы дагавор.

— У Токію—японская сталіца—згарэла 350 дамоў.

— Па аблічэньні авглійцаў, Расея вінавата Англіі 962 мільёны фунтаў штэрлінгаў. Акрамя таго ёсьць прыватныя прэтэнсіі авглійскіх грамадзян да Расеі на 255 мільёнаў.

— У амэрыканскім горадзе Колумбе загарэўся катаржны вастрог. У часе пажару згарэла 317 арыштантаў.

— У Румыніі ў часе вялікоднага набажэньства ў мястэчку Костэшці загарэлася царква. Згінула ад пажару 109 чалавек.

— Кс. Ольшаўскас у Коўне прызнаны судом вінаватым у забойстве сваёй каханкі, нейкай Усыцяноўскай, і асуджаны на 6 гадоў цяжкага вастрогу.

— Над Сахалінам праняслася вялікай сілы бура. Забіта 200 чалавек.

— У Бірме здарылася трасеньне зямлі. Загінула пры гэтым 6 тысяч чалавек.

— Пітбургскі суд пазбавіў грамадзянства Злучаных Штатаў Паўночнай Амэрыкі Джона Таполесані эмігранта з Вэнгрыі за тое, што ён зьяўляецца камуністам.

Таполесані абжалаваў гэтую паставу ў вышэйшую судовую інстанцыю, якая разгледзяла справу і прыгавор пітбургскага суду прызнала правільным заявіўшы, што камуністы ня могуць быць амэрыканскімі грамадзянамі.

нучь гэтае шкоды, немцы павысілі пошліну на земляробскія прадукты, а дзеля гэтага сталася тое, што хоць польскі прадукт і таньнейшы сам па сабе, але-ж пошліна яго так уздаражыць, што ў Нямецчыне ніхто яго ня купіць.

Пісаць аб гэтым прышлося дзеля таго, што апошнім часамі францускі міністар Брыян узяўся вельмі старанна праводзіць паразуменьне між эўрапейскімі дзяржавамі па форме Злучаных Штатаў Паўночнай Амэрыкі, дзе ёсьць 44 наасобныя дзяржавы аб'яднаныя ў адзін саюз. Там у кожным штаце ёсьць свае законы і парадкі, але-ж ёсьць і такія справы, якія належаць да агульнага фэдэратыўнага ўраду. Рэч зразумеда, што праекты Брыяна ўжо раней асуджаны на няўдачу, бо ёсьць на сьведзе шмат людзей, а ў іх вялізарная лічба інтарэсаў, ды такіх, што—калі прыдатныя адным, дык не пажаданыя для іншых. І вось-жа той круг людзей, у якіх ёсьць супольныя інтарэсы, або твораць і трымаюць сваю абасоблянасьць, або імкнуцца да гэтага. З тэй прычыны між народамі вядзецца барацьба, аб праявах гэтага чытачы знойдуць весткі ў нашай хроніцы.

Зыркні.

Беларускія справы.

Выданьне і канфіскацыя мэморыялу.

Яшчэ ў жніўні 1929 года Беларуска-Пасольскі Клюб падаў у Лігу Нацыяў жалабу, у якой падрабязна абгаварыў палажэньне беларускага народу пад польскай уладай і прасіў Лігу Нацыяў заступіцца за беларусаў. Пасьля нейкага часу сэкрэтарыят Лігі Нацыяў прыслаў паведамленьне аб тым, што жалаба прынята. Тагды Беларуска-Пасольскі Клюб рашыў надрукаваць жалабу асобай адбіткай і пашырыць яе сярод беларускіх народных мас у мэтах асьвежэньня са зьместам мэморыялу—жалабы. Але-ж па выхадзе з друку, Віленскае Староства адбітку надрукаванага мэморыялу канфіскавала.

Як нас інфармуе, Беларуска-Пасольскі Клюб на бліжэйшым паседжаньні Сойму падае аб гэтым інтэрпэляцыю.

Каталіцкі Зьезд. У нядзелю 4 г. траўня адбыўся ў Вільні Зьезд каталікоў беларусаў і літоўцаў. Прысутных беларусаў і літоўцаў было больш як 300 прадстаўнікоў з розных мясцовасьцяў нашага краю. Зьезд выбраў камітэт па тры прадстаўнікі ад беларусаў і літоўцаў і пастанаваў дамагацца ўвядзеньня ў касцельнае і рэлігійнае жыцьцё беларускай або літоўскай мовы (гледзячы дзе якое насельніцтва), пашырыць выдавецтва ў названых мовах, інфармаваць Апост. Сталіцу аб цяжкім палажэньні беларусаў і літоўцаў і г. д.

Агульны сход Бел. Студэнскага Саюзу. У нядзелю 11 г. траўня адбыўся агульны сход Беларускага Студэнскага Саюзу, на якім абгаварвалася шмат пытаньняў з яго жыцьця і дзейнасьці. Перавыбраны так-жа урад, у які ўвайшлі як старшыня грамадзянін Гліньскі і сябрамі—С. Станкевіч, Бартуль і г. д.

Характэрна, што не абышлося і на гэты раз без пратэсту. Справа ў тым, што група студэнтаў дэманстрацыйна пакінула сход дзеля таго, што на сходзе праявіліся санацыйныя тэндэнцыі.

Прыходзіцца адзначыць прыкрае зьявішча: агульная маса студэнства не праяўляе ніякага зацікаўленьня ў грамадзкім жыцьці. Так, напрыклад, у часе галасаваньня, па некаторым пытаньнем, з агульнае масы прусутых каля 40 чалавек, бяруць удзел у галасаваньні толькі 15 чалавек. А рэшта ўстрымліваецца: так ці гэтак для іх—усёроўна!

Да ведама Віленскай моладзі. Настаў спартыўны сэзон. Кожны, у вольных часінах ад працы, сьпяшыць за горад, каб там аддыхнуць здаровым паветрам і налюбавацца прыгожасьцю абуджанай ад зімовай сьпячкі прыроды.

Каб даць магчымасьць Віленскай моладзі карысьней і веселей правясьці сьвяточны вольны ад працы час, ініцыятары „Гайсака“ пастанаваўлі ладзіць кожную нядзелю і сьвята супольныя таварыскія прагулкі за горад. На гэтых прагулках кожны учасьнік, калі жадае, будзе магчы ўпраўляць розныя таварыскія беларускія гульні і аддацца паўгадзінай гімнастыцы без прыладаў па водле найноўшае сыстэмы.

Віленская моладзь! Дзяўчаты і хлопцы! заместа драць падноскі, ходзячы па каўдобістых віленскіх тратуарах і аддыхаць шкодным сапутным гарадзкім паветрам, усе старайцеся карыстаць з супольных таварыскіх прагулкаў.

Зборка кожную нядзелю і сьвята, а гадзіне 3-й па абедзе на Людвісарскай 1—19 Ветліва запрашаем.

Гайсакі.

З жыцьця у Польшчы.

Выбары ў польскай Сілезіі.

У польскай Сілезіі, якая мае краёвы Сойм, адбыліся выбары. Выбрана 10 паслоў Бэ-бэ—урадавай партыі, 22 паслы з розных апазыцыйных да ўраду партыяў, 2 камуністы і 16 немцаў. Характэрна тое, што гэтым разам немцы атрымалі амаль што 2 разы больш галасоў, як перад тым у выбарах 1922 году. Як відзім, дык нямецкія ўплывы растуць. А трэба ведаць, што і Сілезію засяляюць жыхары, якія па сваёй нацыянальнасьці зьяўляюцца немцам адменным—яны ня ёсьць ані паякі, ані немцы.

Дамаганье адырыцьця Сойму.

За подпісамі 149 паслоў падана заява п. прэзыдэнту з дамаганьнем скліканья надзвычайнай сесіі Сойму. У сувязі з гэтым пагаварваюць, што быццам прэм'ер Славек падасца ў адстаўку, або... будзе распущаны Сойм.

Арышты украінцаў.

У Перамышлі арыштаваны тры украінскія вучні, вінаватаны ў перахоўваньні не цензурнай літаратуры. Перад гэтым арыштавана ў Дарагабыцкім павеце 74 чалавекі. Апошнімі днямі красавіка арыштавана ў Львові 30 чал. украінскіх незалежнікаў, а ў Стрыі 4 студэнты і вучыцелька.

Бомба у савецкім коміне.

У коміне савецкага пасольства ў Варшаве знойдзена бомба, якая змяшчае ў сабе 6 кілаграмаў звычайнага пороху. Польскія следчыя ўлады энэргічна вядуць следства, але-ж яшчэ не ўдалося ім знайсці вінаватых. А тымчасам у грамадзянстве гаворыцца, што бальшавікі залажылі бомбу самыя, дзея таго, каб вінаватіць удзякачоў з Расеі і натравіць на іх польскія ўлады.

Арышты вінаватых у камунізьме.

У Горадне арыштавана 20 чалавек, вінаватых у камунізьме.

Арыштаваны пасол-камуніст Жарскі і пасаджаны ў Петракове ў вострог за тое, што, быццам, страляў у паліцыю, якая разганяла мітынг; у гэтым часе трое ранена.

Каля Стоўпцаў у лесе арыштавана 4 чалавекі вінаватых у ладжавьні камуністычнага мітыngu.

У Варшаве арыштавана 60 чалавек.

У сувязі з першамайскім сьвяткаваньнем у Вільні арыштавана 43 чалавекі.

Жыта падаражэла...

Для вымерваньня дахадовага падатку міністэрства скаргу вызначыла цану на жыта 4 зл. 15 гр. за пуд., бадай-што ўдвая вышэйшую ад тэй, якая ёсьць у запраўд-насьці. Ад гэтага і дахадовы падатак будзе падвойны.

Водгукі часу.

Асуд і новыя арышты.

Бальшавіцкі суд у Харкаве, рагледзіўшы справу акадэміка Ефрэмава і іншых вінаватых у тым, што яны арганізавалі „Саюз Вызваленьня Украіны“ прызнаў некалькі чалавек падлегалымі кары сьмерці, але-ж бяручы пад увагу іх прызнаньне і пакаяньне, асудзіў на адседку ў востросе ад 10 да 3 гадоў.

Сьледам за асудам арыштавана ў Харкаве 60 чалавек, вінаватых у прыналежнасьці да патаёмнай процібальшавіцкай арганізацыі.

Змаганьне з чужымі ўладамі у Індакітаі.

Згодна вестак з Індакітая, аб якім гаворылася ў папярэднім нашым аглядзе „Вокнам па сьведзе“, ізноў здарылася паўстаньне. Індакітайцы атакавалі францускі квартал горада Віны, аднак-жа захавіць не ўдалося. Паўстанцы адступілі, трацячы 20 чалавек забітымі. Француская паліцыя зрабіла шматлічбовыя арышты, сярод індакітайцаў, запозраных у симпатых да паўстанцаў.

У Індыі.

— Арыштаваны два сыны правадыра індускіх незалежнікаў Ганді: адзін асуджаны на 6 а другі — на 9 месяцаў вострогу. Арыштаваны і сам Ганді і пасаджаны так-жа ў вострог. Места Ганді правадыром індыйскіх змагаром стаўся Аббас-Тіабі, але-ж і яго так-жа арыштавалі англійскія ўлады.

— У Калькуце здарылася сутычка між англійскай паліцыяй і індускім натоўпам. Ранена 50 чалавек, з каторых 15 паліцэйскіх, 11 пажарнікаў, а рэшта індусы. Арыштавана 20 чалавек. А ў Карачы, дзе арыштаваны адзін з выдатных індускіх дзеячоў Нэро, забіта 2, паранена 56 чалавек, з каторых 17

паліцэйскіх. У працягу 10 дзён арыштавана 150 індусаў.

— Каля ста чалавек індусаў напала на аружны склад у Чытагоне. Захапілі аружжа не ўдалося, толькі сфусьцілі пад адкос цяжкі і забілі 1 афіцэра, 4 жаўжеры, 2 паліцэйскіх, 3 шофэры і 2 цывільныя англійцы. Арыштавана 14 чалавек.

У Пешаваре так-жа здарылася сутычка між англійцамі і індусамі: у рэзультаце некалькі чалавек забіта і 50 ранена. Індускі атрад пад камандай Турангсая быў ужо захапіў горад, але-ж англійцы прымусілі яго уцячы ў акалічныя горы, дзе ён засеў і тры-вожыць англійцаў.

У горадзе Дэлі англійская паліцыя ў працягу двух мінут страляла ў натоўп. 50 чалавек ранена, з каторых некалькі — вельмі цяжка. У Калькуце натоўп хацеў спыніць жалезнадарожны рух. Паліцыя, разганяючы натоўп, страляла, ранычы некалькі чалавек.

У адным з вялікіх местаў Індыі Шалапуры здарыліся сур'ёзныя непарадкі — 25 чалавек забіта і 100 ранена. Натоўп спаліў судовы гмах, 6 паліцэйскіх участкаў і ўсе гарэлачныя крамы.

У Паўднёвай Афрыцы.

У Варчэстаде здарылася бойка між нэграмі і англабурскай паліцыяй. Паліцыя забіла 17 нэраў.

Паўднёвая Афрыка заселена нэграмі, якіх падпарадкавалі сабе перш бур-галавдзкія каланісты, а пасля заваявалі бураў разам з нэграмі — англійцы, якія пагадзіліся з бурамі ды супольна павуць над нэграмі і ўсімі спосабамі выськвваюць іх. Вось чаму, час-ад-часу там здараюцца выступленьні нэраў проці англа-бураў. Пэўна-ж, вікому няміла чужая ўлада! Кожны хоча мець свой дом і быць у ім гаспадаром!

Красачка спадаровага поля.

Ведамага пад назовам спадара Янку Станкевіча, газета „Наперад“, якую ён рэдагуе супольна з А. Луцкевічам, увесь час хваліць за старанную, карысную працу. У гэтым спрачацца ня будзем. Спалар Я. Станкевіч старанны і зрабіў карысьць, але-ж каму?

— Даму прыклад. За два гады паславанья ён купіў сабе 600 дзесяцін зямлі, троха лесу і возера з рыбкамі. За гэты кароткі час — здабыча не малая. Толькі-ж гэта характарызуе самога спадара, ну і пэўна-ж... з благога боку.

Ня глядзячы на гэта, спадар Я. Станкевіч стараецца выставіць сябе, як заслужанага дзеяча на беларускай ніве, хоць, акрамя куплі зямлі з лесам і возерам сабе, нікому і нічога не зрабіў.

Мы ня маем на думцы некаму забараняць здабываць на т і вялікую маемасьць, але-ж ня можам лічыць спадароў, уласны і на уласнасьць здабытак грамадзкай за-слугай. Думаем, што і ўсё грамадзянства згодзіцца з намі і выкажа гэта ў надыходзячых выбарах, не даючы на спадароў сьцісак № 45 ані воднага голасу.

Весткі з краю.

Сьвяточны спектакль.

(Будслаў, Вялейскага пав.)

На другі дзень Вялікодных сьвят Будслаўскі Гурток Б. І. Г. і К. ладзіў у м. Будславе вечарыну-спектакль. Адыгралі: „Выбары старшыні“ — Я. Быліны. На сцэне выступала ўжо чацьвёрты раз моладзь з в. Палесьсе і свае аматарскія ролі споўніла ў агульных рысах здавальняюча. На адначэньне заслгоўвае гульня Франі Пятроўскай (у ролі Талоры). За тым даволі добра згулялі Марыся Бабарычышка і Казя Пятроўская. З хлапцоў удала выпаўніў Я. Катковіч (сват Брахунок) і нязгорш выпаўнены ролі абодвух старшын і Мацея Бондара.

Публікі было даволі шмат і вечарына працягнулася да гадз. 2-гой у ночы.

Гледач.

Запраўднае здарэньне у форме байкі.

(Маленькая показка).

Май дыхае паўнатою жыцьця. Ветліва і радасна пьвітуць дрэвы. Сьпешна бяжыць рэчка Вілейка, аддзяліўшы па-Бэрнадынскі сад у Вільні ад Трох-крыжовых гораў. Мы сядзімо на скамейцы ў саду пад зялёным дрэвам і глядзімо на пару лебедзей, якія выцягнуўшы доўгія свае белыя шыі плаваюць па сажавіцы. Па садовых дарожках і суды і туды ходзяць людзі, кожны з іх заняты сваімі думкамі. Я чытаю газету і цікаўлюся маленькай заметкай аб тым, што рэспубліка Эквадор прадае Злучаным Штатам Паўночнай Амэрыкі Галапагскія выспы, якія знаходзяцца на Вялікім акіяне акурат на супроць Панамскага каналу, які перарэзвае вузкую палоску зямлі, дзелячы Амэрыку на дзьве часткі — на Паўднёвую і Паўночную, даючы магчымасьць праходзіць караблём з Вялікага акіяна ў Атлянтыцкі і, наадварот.

Пачуўшы вестку аб Галапагскіх выспах адзін з прысутных сярод нас пікантна усмяхнуўся. Гэта зацікавіла нас і мы ўжо хацелі запытацца аб прычынах таго сьмеху, ажно ён сам пачаў здавальняць нашу цікавасьць сваім расказам.

Ого, кажа, Галапагскія выспы ўвайшы ў гісторыю! І як вы думаеце, чаму? Ды толькі таму, што там здарылася маленькая, але-ж характэрная падзея. А праявілася яна гэтакім вострым парадкам.

Усяго тых выспаў і ёсьць як бы наш павет, а губэрнатар адпавядае, ну скажам для прыкладу, павятоваму старасьце. Знаходзяцца далёка ад цэнтральных уладаў, губэрнатар чуюцца там, як бы у сябе на фальварку. І вось-жа быў нека аднойчы бал у галоўным горадзе тых выспаў — Галапазе, які будзе ну скажам, як Сьвянцянны. Сабраліся госьці і... пачаўся бал, не.. ня гэтак!.. Пачалася чаканьне галоўнага заваліла-губэрнатара. Праходзіць чверць, поў і ўся гадзіна, ажво варэшце... зьявіўся. Адчыняюць дзьверы касіно і пан губэрнатар уяжджае вярхом на... карове!

Зычны сьмех прарэзаў паветра, а рэха адгукнулася і ў сажавіцы і навяршыне Трох-крыжовой гары. Засьмяяўся разам з намі і сам расказчык. Нехта з прысутных хапэў запыраць гэтаму, але-ж... не ўдалося, бо расказчык зрабіў сур'ёзную міну і паважна загаварыў далей.

Спыніўшыся на сярэдзіне касіно, губэрнатар зьлез з каровы і нечага замятусіўся. А пасля, схпіў квартиру гарэлкі, заклікаў прысутных да падмогі (хто-ж адмовіцца ад гэтага пры жаданьні губэрнатара), і ўліў усю квартиру гарэлкі карове ў горла.

Засьмяяліся мы, а з намі — рэха з усіх бакоў.

Ну і што-ж? — пытаемса.

А вось што, кажа, наш расказчык. Карова здохла, а губэрнатара перавялі на іншую пасадку ў цэнтр. І ня думайце, кажа, што гэта байка! Не, гэта — праўдзівае здарэньне, хоць моцна падобнае на байку.

Гэтак кончылася апавяданьне. А тымчасам, май дыхае паўнатою жыцьця, ветліва і радасна пьвітуць дрэвы, рэчка Вілейка сьпешна бяжыць, а сонейка хаваецца за Замковую гару, якая выглядала як зялёныя вяночак — прыгожа, чароўна і міла.

Аз.

Культурная праца на вёсцы.

27 красавіка г. г. Шаўлянская беларуская школа Б. І. Г. і К. ладзіла спектакль-вечарыну, адыграна было „Модны шляхцюк“. Пасля прадстаўленьня вучні гэтай школы дэклімавалі вершы Ф. Багушэвіча і прапета было шмат песьняў. Усё гэта адбылося пад кіраўніцтвам вучыцелькі Марыі Бульгі. Пасля ўсяго прачытана была лекцыя сябрам Ц. Ур. Бел. Інст. Гасп. і Культ. студэнтам Мар'яном Пяцкокевічам. Гасьцей было шмат з рожных суседніх валасьцей і ўсе былі захоплены і здаволены, як прадстаўленьнем таксама і лекцыяй. Чэсьць Вам маладыя артысты!

Прысутны.